

Nærings- og fiskeridepartementet
via høringsportal

Vår dato:

30.05.2016

Høring- Forslag om opphevelse av lov 13. juni 1997 nr. 55 om serveringsvirksomhet (serveringsloven)

NHO Reiseliv viser til høringsbrev sendt fra Nærings- og fiskeridepartementet vedrørende forslag om opphevelse av serveringsloven, med høringsfrist 26. mai. Etter avtale med førstekonsulent Hege Sandvik har vi fått utsatt fristen til 30. mai 2016. NHO Reiseliv vil i det følgende kommentere forslaget.

Støtter fjerning av serveringsloven

Reiseliv er en næring som reguleres av mange lover og som er underlagt en lang rekke krav og tilsyn. NHO Reiseliv er glad for at næringsministeren vil fjerne serveringsloven. Det er et forenklingstiltak, og NHO Reiseliv er for all forenkling.

Grepet næringsministeren nå gjør er også i tråd med forslagene fra produktivitetskommisjonens andre rapport som nylig ble lagt frem. Rapporten peker på at den offentlige sektoren har est ut, og at den nå må slankes og gjøres mer effektiv. I tillegg må myndighetene ikke hindre potensiell ny verdiskaping gjennom for strenge reguleringer som reduserer etableringen av nye bedrifter.

Ved at serveringsloven fjernes, er det enkelte av bestemmelsene som foreslås videreføres i andre lover. I all hovedsak støtter NHO Reiseliv dette. Departementet mener at serveringsloven ikke har oppnådd et av formålene som var ment, at den skulle redusere kriminaliteten i bransjen. Ved at nå serveringsloven fjernes, er det viktig at myndighetene, sammen med næringen, fortsetter å tilrettelegge for vekst i næringen, som også innebærer å redusere andelen useriøse aktører.

Ikke mer kriminalitet i serveringsbransjen sammenlignet med andre bransjer

Departementet argumenter for at serveringsloven ikke er et egnet virkemiddel for å møte de utfordringene bransjen står ovenfor, og hvor et av formålene er å redusere kriminalitet i bransjen. Nærings- og fiskeridepartementet fikk i 2014 utarbeidet en utredning om serveringsnæringen, gjennomført av Damvad. Utredningen konkluderer med at det er lite som tilsier at serveringsnæringen er mindre lovlydige enn andre næringer.

Alkohol- og serveringsloven under næringsministeren

NHO Reiseliv har sammen med bransjeprogrammet innen servering utarbeidet et innspill med et forslag til et mer samordnet regelverk for bransjen. Vi mener at det bør være en felles lov som regulerer serveringsbransjen. Spesielt fokuserer vi på serverings- og alkoholloven, og mener at

alkoholloven, som i dag reguleres av Helse- og omsorgsdepartementet, bør flyttes inn under Næringsdepartementets ansvarsområde. Salg av mat og drikke er først og fremst næringsvirksomhet, ikke et helseanliggende.

Kontroll med fokus på tillit og veiledning

Næringslivet må møtes med tillit og veiledning. Næringslivet opplever ofte at myndighetene innfører nye krav som er ment å ramme de «useriøse», men som ender opp som en ekstrabyrde for de som driver virksomheter på skikkelig vis, dette er dårlig næringspolitikk. Vi er derfor urolig med tanke på det departementet skriver under punkt 5.10 Oppsummering, at det kan bli *behov for økt bruk av kontrollvirksomhet som også vil innebære kostnader*. Store deler av reiselivsnæringen mener at antall kontroller allerede i dag er urimelig mange, og at ytterligere kontroller vil gå mot regjeringens mål om forenkling og effektivisering. Det er nødvendig at det offentlige fokuserer på gode tilsyn. Det innebærer blant annet målrettede kontroller, og også samkjøring av kontroller fra flere etater slik som departementet trekker frem som gode eksempler i høringsnotatet. NHO Reiseliv vil i den sammenheng vise til en åttepunktliste som NHO-fellesskapet har utarbeidet, som er næringslivets forventninger til ulike tilsyn. Denne er vedlagt.

Videreføre tilbakeholdsretten

NHO Reiseliv ønsker å videreføre § 26 om at serveringsstedet har en tilbakeholdsrett i gjenstander en gjest har med seg, når gjesten ikke gjør opp for seg eller stiller fullgod sikkerhet for det utestående beløpet. Gjестene tilbringer ofte mange timer på samme sted og setter varene på regning, dessverre er det tilfeller der gjestene ikke kan gjøre opp for seg når regningen kommer. I de aller fleste tilfeller løser dette seg på en god måte, men som en sikkerhet for driverne mener NHO Reiseliv at denne paragrafen bør beholdes.

Behov for bortvisning og mulighet til å nekte adgang

Departementet ønsker høringsinstansenes innspill om behovet for å bevare serveringsstedene rett til å bortvise personer og adgangsnekt.

Slik bestemmelsen er utformet i serveringsloven i dag har den tilnærmet ingen praktisk betydning for virksomhetene. Det at det kun er politiet som har retten til å bortvise, i tillegg til at en hendelse må skje gjentatte ganger for å oppfylle kravet om bortvisning gjør bestemmelsen svært lite anvendelig. Hvis bestemmelsen skal være til nytte for serveringsstedene må den endres slik at virksomhetene får retten til å bortvise, og ikke kun politiet. I tillegg må en enkelthendelse være tilstrekkelig grunn for bortvisning, og ikke gjentatte ganger slik som det står i serveringsloven.

NHO Reiseliv vil uansett anmode departementet om at denne bestemmelsen videreføres i den nye foreslåtte loven, men med de endringene som vi foreslår. Vi mener det er behov for en slik bestemmelse også for de som ikke har alkoholserving.

For ordens skyld bemerkes at NHO Reiseliv er av den oppfatning at serveringssteder har en sedvanerettslig basert rett til å bortvise gjester dersom det foreligger saklig grunn for dette, og serveringslovens bestemmelse innskrenker etter vår oppfatning uansett ikke denne rettigheten.

Vakthold med måte, bedre med egne ansatte enn eksterne

En konsekvens av endringen i vaktvirksomhetsloven i 2009 var at serveringssteder ikke lenger kunne bruke egne ansatte i selskapet som ordensvakter, men måtte leie inn vakter fra godkjente vaktelskaper. Mange av serveringsstedene opplever dette som utfordrende, og det er flere eksempler på vakter som slipper inn gjester som ikke skulle vært sluppett inn i henhold til alkoholloven. Det er problematisk da det er bevillingshaver som helt og holdent holdes ansvarlig selv om klanderverdigheten retter seg mot vekterselskapet. NHO Reiseliv mener vaktelskapet må kunne holdes ansvarlig når de ikke tilstrekkelig leverer de tjenestene serveringsstedet har betalt de for, blant annet at et innslipp i døren kan gi bortfall av skjenkebevilling.

Kommentarer til øvrige bestemmelser

Til kapittel seks Øvrige bestemmelser, støtter NHO Reiseliv departementets forslag vedrørende politiets adgang til inspeksjon av serveringssteder, midlertidig stenging av serveringssted og permanent stenging av serveringssted, og at dette er tilstrekkelig ivaretatt i annet regelverk, og derfor opphører. NHO Reiseliv støtter departementets forslag om at paragrafen om åpningstider videreføres i en egen lov.

Oppsummering

- NHO Reiseliv støtter departementets forslag om å fjerne serveringsloven.
- Serveringsbransjen er ikke mindre lovlydig sammenlignet med andre bransjer.
- Alkohol- og serveringsloven må underlegges næringsministeren.
- Tillit og veiledning, i kombinasjon med samordnede tilsyn må det fokuseres mer på.
- Videreføre tilbakeholdsretten.
- Behov for bortvisning av gjester.
- Eksterne vakter må også kunne holdes ansvarlig, ikke kun bedriftseier.

Vennlig hilsen
NHO Reiseliv

Kristin Krohn Devold
Administrerende direktør

Ingjerd Sælid Gilhus
Næringspolitisk fagsjef

Vedlegg 1

NHO-fellesskapets forventninger til statlige tilsyn. Utarbeidet desember 2015

1. **Statlige tilsyn skal ha god dialog med bedrifter og næringsliv**
God dialog mellom næringsliv og tilsyn forebygger at regelbrudd skjer. Tilsynene må legge til rette for god dialog i møte med bedriftene.
2. **Tilsynsaktiviteten skal være risikobasert**
NHO forventer at tilsynene prioriterer kontroll av virksomheter med høy risiko for alvorlige lovbrudd. Seriøse bedrifter som over tid viser god etterlevelse av regelverket, bør kontrolleres sjeldnere.
3. **Tilsynsaktiviteten skal innrettes slik at bedriftene ikke blir unødig forstyrret i driften**
Hensynet til verdiskaping i bedriften må ivaretas. Tilsyn som er tyngende for driften skal unngås så langt det er mulig.
4. **Statlige tilsyn skal tilby veiledning om regelverket**
Tilsynspersonell må på forespørsel kunne gi enkel veiledning om forståelsen av regelverket.
5. **Tilsynsrapporter skal bygge på riktig fakta, og forelegges bedriften før offentliggjøring**
Feil fakta i tilsynsrapporter kan påføre bedrifter økonomisk tap, især i form av tapt omdømme. Faren for at slike feil oppstår, må minimeres fra tilsynets side.
6. **Brudd på regelverk skal følges opp på forholdsmessig måte, med sikte på fremtidige forbedringer**
Tilsynene må ha en enhetlig vurdering av brudd og anvendelse av sanksjoner. Byrdefulle sanksjoner må forbeholdes alvorlige brudd på regelverket. Normalt vil en bedrift rette opp avvik fra regelverket på eget initiativ, når brudd er konstatert.
7. **Statlige tilsyn må forbedre seg over tid**
Samfunnet og især bedriftene bør få vite hvordan statlige tilsyn utvikler seg og presterer over tid. Blir den enkelte tilsynsetat bedre over tid, eller synker kvaliteten?
8. **Statlige tilsynsgebyrer må ikke bli høyere**
Næringslivet betaler om lag to milliarder kroner i ordinære tilsynsgebyrer. Gebyrene for konkrete myndighetshandlinger bør ikke bli høyere enn en indeksjustering tilsier. Overprisede gebyrer må reduseres.